

Karolina Prykowska-Michalak
Katedra Dramatu i Teatru
Instytut Kultury Współczesnej
Uniwersytet Łódzki

Rozwój systemów organizacji teatrów w państwach Unii Europejskiej

W latach 2012–2016 Katedra Dramatu i Teatru Uniwersytetu Łódzkiego prowadzi badania w ramach grantu NCN poświęcone rozwojowi systemów organizacji teatrów w państwach Unii Europejskiej. Projekt realizowany jest przez zespół badaczy w skład którego wchodzi: mgr Daria Kubiak, dr Piotr Olkusz, dr Monika Wąsik oraz mgr Sylwia Czachór (UAM), kierowniczką projektu jest dr hab. Karolina Prykowska-Michalak.

Niniejszy projekt ma na celu zebranie, usystematyzowanie, wiedzy o funkcjonowaniu teatrów w wybranych państwach UE (Polska, Czechy, Słowacja, Niemcy, Austria, Francja, Wielka Brytania.). Projektowany tom zborowy będzie próbą analizy systemów organizacji teatrów prowadzoną z punktu widzenia nowoczesnych badań teatrologicznych, pojmujących teatr jako zjawisko artystyczne, społeczne, działające w administracyjno-finansowych strukturach państwa. Szczególna uwaga zostanie zwrócona na różną tradycję historyczną oraz genezę struktur organizacyjnych teatrów w wybranych państwach, analiza administracyjno-finansowych raportów o bieżącym stanie polityki kulturalnej i modelach organizacji teatrów pozwoli opisać specyfikę rozwoju teatru europejskiego, jako instytucji kultury. Prowadzone badania systemów organizacji teatrów obejmowały będą teatry trzech sektorów współczesnej gospodarki.

W początkowej fazie badań analizie poddane zostaną historyczne modele i obecne formy funkcjonowania teatrów publicznych w zależności od specyfiki danego kraju. W sferze zainteresowań badawczych znajdują się także organizacje skupiające widzów, związki zawodowe artystów teatru oraz różnego rodzaju działalność okołoteatralna. Jako pole badań wybrano siedem państw Unii Europejskiej (Polska, Czechy, Słowacja, Niemcy, Austria, Francja, Wielka Brytania), kierując się kilkoma kryteriami, z których najważniejszym jest prezentacja różnych modeli funkcjonowania teatrów. Wśród wybranych państw UE zaobserwować można krańcowo odmienne schematy polityki kulturalnej, a co za tym idzie także różne umocowanie administracyjno-prawne teatrów, różną funkcję społeczną i rangę

artystyczną. Wybór siedmiu państw, wśród których znalazły się kraje o komunistycznej przeszłości oraz państwa o ustabilizowanych w okresie powojennym modelach funkcjonowania teatrów pozwoli przygotować rozbudowany materiał do badań komparatystycznych.

Metodologia prowadzonych badań polega na początkowej syntetycznej rekonstrukcji historycznego modelu organizacji teatrów w wybranych państwach. Materiał ten będzie elementem analizy współczesnych systemów organizacji. Wyjściem dla badań komparatystycznych stanie się analiza bieżących raportów i dokumentów o stanie instytucji kultury w badanych krajach. Poza niezbędnymi historiograficznymi badaniami, prowadzone będą także analizy różnego rodzaju materiałów źródłowych w postaci dokumentów, ustaw, przepisów prawnych, strategii rozwoju kultury oraz ich interpretacja w odniesieniu do danej sytuacji oraz badanych systemów – służyć temu mają *case studies*. Nowatorskie podejście do proponowanego tematu, polega na wielostronnej analizie systemu organizacji teatrów uwzględniającej różnorodne aspekty ich funkcjonowania, takie jak tradycja historyczna, ranga artystyczna i społeczna, strefa działalności artystycznej, forma organizacji w strukturach państwowych, system zarządzania i finansowania.

Rezultatem podjętych badań będzie zbiorowa publikacja prezentująca systemy organizacji teatrów w krajach Unii Europejskiej, oraz artykuły naukowe opublikowane w punktowanych czasopismach. Planowana jest także organizacja panelu poświęconego badanym zagadnieniom w ramach dorocznej konferencji FIRT/IFTR w Warwick w 2014 roku oraz seminarium podsumowującego wyniki badań.